

Edukacja dla Bezpieczeństwa – wymagania edukacyjne / kryteria ocen

Liceum klasa I

OCENA	UMIEJĘTNOŚCI I AKTYWNOŚĆ UCZEŃ:	WIEDZA UCZEŃ:
CELUJĄCA	<ul style="list-style-type: none"> - za sprawdziany pisemne i odpowiedzi ustne otrzymuje oceny bardzo dobre lub celujące - jest aktywny na lekcji, inicjuje dyskusje przedstawia własne (racjonalne) koncepcje rozwiązań - systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się tym z nauczycielem - wykazuje się aktywnością pozalekcyjną z zakresu tematyki Edb 	<ul style="list-style-type: none"> - zdobył pełną wiedzę z zakresu materiału programowego - sprawnie wykorzystuje wiedzę z różnych przedmiotów do rozwiązywania zadań z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa - opanował wiedzę i umiejętności praktyczne w stopniu pozwalającym na samodzielne podjęcie w otoczeniu działań ratowniczych i zabezpieczających
BARDZO DOBRA	<ul style="list-style-type: none"> - za sprawdziany pisemne i odpowiedzi ustne otrzymuje oceny dobre lub bardzo dobre - jest aktywny na lekcji - samodzielnie i bezbłędnie rozwiązuje praktyczne i teoretyczne zadania i problemy postawione przez nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> - opanował materiał programowy w stopniu dobrym lub bardzo dobrym - opanował wiedzę i umiejętności praktyczne w stopniu pozwalającym na samodzielne podjęcie w otoczeniu działań ratowniczych i zabezpieczających
DOBRA	<ul style="list-style-type: none"> - za sprawdziany pisemne i odpowiedzi ustne otrzymuje oceny minimum dostateczne - bywa często aktywny na lekcji - samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu złożoności 	<ul style="list-style-type: none"> - opanował materiał programowy w stopniu zadowalającym - opanował wiedzę i umiejętności praktyczne w stopniu pozwalającym na aktywne uczestnictwo w działaniach ratowniczych i zabezpieczających
DOSTATECZNA	<ul style="list-style-type: none"> - za sprawdziany pisemne i odpowiedzi ustne otrzymuje oceny pozytywne - przejawia sporadyczną aktywność na lekcji - pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji - samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> - opanował podstawowe elementy programu, jest w stanie wykorzystać wiedzę i umiejętności praktyczne do opanowania prostych sytuacji mogących zagrażać bezpieczeństwu jego samego lub innych osób
DOPUSZCZAJĄCA	<ul style="list-style-type: none"> - za sprawdziany pisemne i odpowiedzi ustne otrzymuje sporadycznie oceny pozytywne - przejawia brak aktywności i zainteresowania lekcją - przy pomocy nauczyciela wykonuje proste polecenia, wykorzystując podstawowe umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje braki w wiedzy i umiejętnościach praktycznych, nie uniemożliwiają one jednak dalszej edukacji i mogą zostać usunięte

Rozkład materiału

Nr lekcji	Temat	Zagadnienia (materiał nauczania)	Oczekiwane wiadomości i umiejętności. Uczeń:
1.	Bezpieczeństwo państwa	<ul style="list-style-type: none"> • geopolityczne położenie Polski • Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej • główne cele polityki bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej • powinności władz samorządowych, instytucji i obywateli w zakresie bezpieczeństwa • świadczenia obywateli (osobiste i rzeczowe) 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i uzasadnia polityczne oraz militarne warunki gwarancji bezpieczeństwa państwa • analizuje aktualną sytuację geopolityczną Polski • streszcza główne założenia Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP • wymienia świadczenia obywateli w zakresie powinności obronnych • omawia kompetencje i powinności władz publicznych w zakresie obronności
2.	Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	<ul style="list-style-type: none"> • struktura organizacyjna i zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej • służba wojskowa i Narodowe Siły Rezerwowe • rodzaje Sił Zbrojnych • rodzaje wojsk i służb w siłach zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej • służba wojskowa kobiet • organizacje społeczne działające na rzecz obronności 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i charakteryzuje organizację Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej • wymienia i charakteryzuje rodzaje Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej • wyjaśnia zasady odbywania służby wojskowej w Polsce • wyjaśnia, czym są Narodowe Siły Rezerwowe • wymienia rodzaje wojsk oraz służb w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej • wymienia i charakteryzuje organizacje społeczne działające na rzecz obronności
3,	Ochrona ofiar konfliktów zbrojnych i dóbr kultury	<ul style="list-style-type: none"> • ruch czerwonokrzycki • Polski Czerwony Krzyż • konwencje prawa międzynarodowego dotyczące ochrony ofiar konfliktów zbrojnych i zdarzeń kryzysowych • wybrane regulacje międzynarodowego prawa humanitarnego • ochrona dóbr kultury • obrona cywilna (OC) 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje, czym są organizacje czerwonokrzyckie i wymienia ich główne zadania • charakteryzuje cele Polskiego Czerwonego Krzyża • wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego na przykładzie wybranych regulacji prawnych • identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków • wyjaśnia, jak prawidłowo zabezpieczyć dobra kultury w razie zagrożenia

			<ul style="list-style-type: none"> • omawia strukturę organizacyjną OC i sposób jej działania
4.	Ochrona ludności, ochrona zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> • indywidualne i zbiorowe środki ochrony ludności • sposoby ochrony zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe środki ochrony ludności • wymienia sposoby i środki ochrony zwierząt • wyjaśnia znaczenie zastępczych budowli ochronnych • omawia zasady ewakuacji ludności, środków materiałowych i zwierząt • wyjaśnia, jak się zachować w razie ogłoszenia ewakuacji • potrafi ewakuować się z budynku w trybie alarmowym
5.	System wykrywania i alarmowania	<ul style="list-style-type: none"> • system wykrywania i alarmowania (SWiAI) • środki alarmowe • systemy alarmowania • alarmy i sygnały alarmowe • alarm i ewakuacja • zachowanie ludności po ogłoszeniu alarmu oraz po jego odwołaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób funkcjonowania systemu wykrywania i alarmowania • rozpoznaje sygnały alarmowe i wyjaśnia, jak należy się zachować po ogłoszeniu określonego alarmu • rozpoznaje sygnały informujące o odwołaniu alarmu i wyjaśnia, jak zachować się w sytuacji odwołania alarmu • wskazuje drogi ewakuacji w szkole
6.	Źródła zagrożeń	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenia naturalne • zagrożenia spowodowane działalnością człowieka • zagrożenia społeczne • postępowanie zapobiegawcze • sytuacja kryzysowa i stan nadzwyczajny 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zagrożenia czasu pokoju • charakteryzuje zagrożenia czasu pokoju • omawia sposób postępowania w razie wystąpienia poszczególnych zagrożeń • wyjaśnia różnicę pomiędzy sytuacją kryzysową i stanem nadzwyczajnym • omawia sposoby zapobiegania panice podczas zagrożeń • uzasadnia konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń
7.	Zanieczyszczenia	<ul style="list-style-type: none"> • źródła i rodzaje zanieczyszczeń • toksyczne środki przemysłowe (TSP) • zapobieganie skutkom zanieczyszczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia źródła zanieczyszczeń, ze szczególnym uwzględnieniem najbliższego otoczenia, np. szkoły oraz domu • charakteryzuje źródła zanieczyszczeń • wymienia i charakteryzuje rodzaje toksycznych środków przemysłowych • wyjaśnia, jak zapobiega się skutkom zanieczyszczeń

8.	Ekstremalne warunki pogodowe	<ul style="list-style-type: none"> • postępowanie w razie niesprzyjających warunków pogodowych zimą i latem • postępowanie w razie porywistych wiatrów • zachowanie w czasie burzy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu szkoły oraz domu
			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu szkoły oraz domu
			<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady postępowania w razie podróżowania w niesprzyjających warunkach pogodowych zimą
			<ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady zachowania się w upalne dni
			<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób postępowania w wypadku ogłoszenia zagrożenia wiatrami huraganowymi
			<ul style="list-style-type: none"> • streszcza zasady zachowania się w czasie burzy
9.	Pożary	<ul style="list-style-type: none"> • najczęstsze przyczyny pożarów • zapobieganie pożarom • zasady profilaktyki pożarowej • środki gaśnicze i podręczny sprzęt gaśniczy • algorytm postępowania po wystąpieniu pożaru • znaki ochrony przeciwpożarowej • zasady ochrony własnego bezpieczeństwa w razie pożaru (ewakuacja szkoły, zakładu pracy; samoewakuacja) • ratowanie zwierząt • znaki ewakuacyjne • postępowanie po ustąpieniu zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia źródła zagrożeń pożarem, ze szczególnym uwzględnieniem najbliższego otoczenia, np. szkoły, domu
			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ww. źródła zagrożeń
			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zasady profilaktyki przeciwpożarowej
			<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego
			<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej
			<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje znaki ewakuacyjne
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynności, które należy wykonać po wystąpieniu pożaru
			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasady ratowania zwierząt w razie pożaru
			<ul style="list-style-type: none"> • opisuje drogę ewakuacji ze swojego domu/mieszkania
			<ul style="list-style-type: none"> • opisuje drogę ewakuacji z budynku szkoły
10.	Powodzie	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny powodzi • zapobieganie powodziom • stan alarmowy i stan ostrzegawczy • postępowanie po wystąpieniu powodzi • postępowanie po opadnięciu wód powodziowych • bezpieczeństwo ratownika 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia źródła zagrożenia powodzią, ze szczególnym uwzględnieniem najbliższego otoczenia
			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ww. źródła zagrożeń
			<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady bezpieczeństwa na terenach powodziowych
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i uzasadnia niezbędne działania przygotowujące do ewakuacji z terenów zagrożonych powodzią
			<ul style="list-style-type: none"> • podaje zakres przygotowań do nadejścia wód powodziowych
			<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób postępowania po opadnięciu wód powodziowych

			<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady bezpieczeństwa obowiązujące ratowników na terenach zalanych
11.	Zagrożenia bezpieczeństwa osobistego	<ul style="list-style-type: none"> • kradzież kieszonkowa • napad rabunkowy, pobicie • usiłowanie gwałtu • uprowadzenie, kidnaping • odurzenie środkiem psychoaktywnym wbrew woli • napad na mieszkanie, wtargnięcie napastnika do domu • zagrożenia płynące z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje zagrożeń osobistych
			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzaje zagrożeń osobistych
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia miejsca, w których należy zachować szczególną ostrożność, aby uniknąć określonego zagrożenia osobistego
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia okoliczności sprzyjające wystąpieniu zagrożeń osobistych
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom osobistym
12.	Awarie, wypadki, katastrofy	<ul style="list-style-type: none"> • awaria, wypadek, katastrofa • główne przyczyny awarii, wypadków i katastrof • postępowanie ratownicze • wyszukiwanie i wnoszenie uszkodzonych • zapobieganie panice • postępowanie po wybuchu paniki 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje terminy <i>wypadek</i>, <i>katastrofa</i>, <i>awaria</i> i wyjaśnia różnicę pomiędzy nimi
			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasady działania ratowniczego w razie wypadku lub katastrofy komunikacyjnej, budowlanej, komunalnej, górniczej, przemysłowej i hydrotechnicznej
			<ul style="list-style-type: none"> • dobiera odpowiedni sposób transportu uszkodzonych do poniesionych przez nich obrażeń
			<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposoby przeciwdziałania panice
			<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób postępowania w razie wybuchu paniki
13.	Zagrożenia terrorystyczne. Zagrożenia w szkole	<ul style="list-style-type: none"> • terroryzm i jego źródła we współczesnym świecie • zasady zachowania się w przypadku ataku terrorystycznego lub tzw. sytuacji zakładniczej • postępowanie w razie ataku gazowego, podejrzanej przesyłki pocztowej, wybuchu bomby • zagrożenia w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje najczęstszych aktów terrorystycznych
			<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady zachowania się w przypadku ataku terrorystycznego lub tzw. sytuacji zakładniczej
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje zagrożenia, z jakimi można się spotkać w najbliższym otoczeniu domu i szkoły
			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sposoby postępowania w razie wystąpienia zagrożenia na terenie szkoły
14.	Konwencjonalne rodzaje broni współczesnego pola	<ul style="list-style-type: none"> • broń konwencjonalna 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje broni konwencjonalnej
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zbiorowe środki ochrony przed bronią konwencjonalną

	walki	<ul style="list-style-type: none"> • sposoby ochrony przed rażeniem broni konwencjonalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia czynniki rażenia poszczególnych rodzajów broni konwencjonalnej
		<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega właściwe postępowanie ludności w rejonach rażenia bronią konwencjonalną
15.	Broń masowego rażenia	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje broni masowego rażenia (BMR) – broń jądrowa, chemiczna, biologiczna • czynniki rażenia BMR • skutki wybuchów atomowych w Japonii w 1945 roku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje broni masowego rażenia • wymienia rodzaje wybuchów jądrowych i omawia ich skutki • wymienia czynniki rażenia broni jądrowej • omawia czynniki rażenia broni jądrowej • charakteryzuje środki rażenia broni chemicznej i biologicznej • podaje przykłady bojowych środków toksycznych (BST) • omawia oddziaływanie wybranych BST na organizmy żywe • omawia sposób postępowania w razie zagrożenia użycia broni biologicznej bądź wystąpienia zagrożenia biologicznego • proponuje skuteczne sposoby ochrony przed skutkami użycia środków zapalających, BST i broni biologicznej • charakteryzuje rozmiar strat i zniszczeń po użyciu amerykańskich bomb atomowych w 1945 r.
16.	Indywidualne środki ochrony przed bronią masowego rażenia	<ul style="list-style-type: none"> • indywidualne środki ochrony dróg oddechowych i skóry • zasady działania i użytkowania indywidualnych środków ochrony dróg oddechowych i skóry 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje indywidualnych środków ochrony dróg oddechowych • omawia budowę i zasadę działania indywidualnych środków ochrony dróg oddechowych • omawia zasadę działania indywidualnych środków ochrony przed bronią masowego rażenia • objaśnia, jak należy założyć maskę przeciwgazową
17.	Postępowanie na miejscu wypadku	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm postępowania ratowniczego • bezpieczeństwo własne ratownika • bezpieczeństwo poszkodowanych i świadków zdarzenia • przepisy ustawodawcze dotyczące udzielania pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia podstawowe zasady postępowania ratownika na miejscu zdarzenia • wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia i umie tę wiedzę zastosować w praktyce • zabezpiecza miejsce wypadku • omawia zasady zapewnienia bezpieczeństwa ratownikowi, poszkodowanym i świadkom zdarzenia

			<ul style="list-style-type: none"> wymienia numery alarmowe i poprawnie konstruuje komunikat wezwania profesjonalnej pomocy na miejsce zdarzenia przywołuje przepisy prawne dotyczące udzielania pierwszej pomocy
18.	Środki pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> wyposażenie apteczki pierwszej pomocy sposób przechowywania leków improvizowane środki opatrunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia środki przydatne podczas udzielania pierwszej pomocy omawia zasady przechowywania leków dobiera środki opatrunkowe z apteczki do rodzaju urazu proponuje improvizowane środki opatrunkowe w zależności od urazu
19.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	<ul style="list-style-type: none"> objawy zatrzymania krążenia i oddychania algorytm podstawowych zabiegów resuscytacyjnych resuscytacja u dzieci automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED) 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady zapewnienia bezpieczeństwa ratownikowi i poszkodowanemu oraz świadkom zdarzenia wymienia objawy zatrzymania krążenia i oddychania ocenia stan poszkodowanego i demonstrowuje sposób skontrolowania jego funkcji życiowych potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej potrafi wykonać samodzielnie resuscytację krążeniowo-oddechową u dorosłych i dzieci wyjaśnia, do czego służy automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED) potrafi prawidłowo zastosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED) – z wykorzystaniem urządzenia treningowego
20.	Inne zagrożenia zdrowia i życia	<ul style="list-style-type: none"> zastąpienie, utrata przytomności, zawał serca, udar mózgu, napad drgawek, napad padaczkowy – charakterystyka zagrożenia, objawy postępowanie zapobiegawcze w przypadku omdlenia postępowanie ratownicze w przypadku ww. zagrożeń zdrowia i życia 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi udzielić pierwszej pomocy w przypadku zastąpienia, utraty przytomności, zawału serca, udaru mózgu oraz napadu drgawek wyjaśnia, na czym polega postępowanie zapobiegawcze w przypadku omdlenia omawia zasady postępowania w wypadku, gdy poszkodowany skarży się na ból w klatce piersiowej
21.	Obrażenia kości i stawów	<ul style="list-style-type: none"> rodzaje złamań i ich charakterystyka zwichnięcia i skręcenia stawów obrażenia głowy i kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> udziela pierwszej pomocy w przypadkach urazów kostno-stawowych zakłada opatrunek odpowiedni do rodzaju i miejsca urazu
		<ul style="list-style-type: none"> rany (rodzaje, klasyfikacja) 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje ran i krwawień

22.	Tamowanie krwotoków	<ul style="list-style-type: none"> • proces gojenia się ran • zasady aseptyki i antyseptyki • pierwsza pomoc w przypadku krwotoku • zakładanie opatrunku osobistego na zranioną kończynę • sposoby skutecznego bandażowania 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje ran i potrafi je zaklasyfikować do odpowiedniej kategorii
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki wpływające na szybkość gojenia się ran
			<ul style="list-style-type: none"> • zakłada opatrunek odpowiedni do rodzaju i miejsca zranienia
23.	Obrażenia termiczne. Postępowanie przeciwkrwotocz-ne	<ul style="list-style-type: none"> • obrażenia termiczne i chemiczne • udar słoneczny i udar cieplny • wychłodzenie i odmrożenie • postępowanie przeciwwstrząsowe 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje poszczególne rodzaje obrażeń termicznych
			<ul style="list-style-type: none"> • udziela pierwszej pomocy w przypadkach obrażeń termicznych
			<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje działania przeciwwstrząsowe
24.	Inne przypadki obrażeń	<ul style="list-style-type: none"> • ciało obce w organizmie (w oku, uchu, nosie, przetyku, tchawicy, skórze) • zadławienie • ukąszenia i użądlenia • pierwsza pomoc w przypadku pogryzienia przez zwierzę • zatrucia • ratowanie tonących 	<ul style="list-style-type: none"> • udziela pierwszej pomocy w przypadku utkwienia ciała obcego w organizmie, zadławienia, ukąszenia, użądlenia, pogryzienia, zatrucia
			<ul style="list-style-type: none"> • udziela pomocy tonącemu
25.	Choroby cywilizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • <i>przyczyny chorób cywilizacyjnych</i> • <i>rodzaje chorób cywilizacyjnych</i> • <i>profilaktyka chorób cywilizacyjnych</i> • <i>walka ze stresem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych</i>
			<ul style="list-style-type: none"> • <i>wymienia główne choroby cywilizacyjne</i>
			<ul style="list-style-type: none"> • <i>proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu</i>